

Quick Scan Flora en Fauna

Reggelaan 105-107
Zwolle

Quick Scan Flora en Fauna

Reggelaan 105-107 Zwolle

Titel	Quick Scan Flora en Fauna Reggelaan 105-107 Zwolle
Uitvoering	Bureau Bleijerveld/Ruimte voor Advies
Opdrachtgever	Buro Boot Plesmanstraat 5 3900 AM Veenendaal
Datum	24 februari 2017
Status	definitief 3 ^e versie

Andringastrjitte 27
8495 JZ Aldeboarn

mob 06-40559568
bleijerveld@ruimtevooradvies.nl

www.ruimtevooradvies.nl

Inhoudsopgave

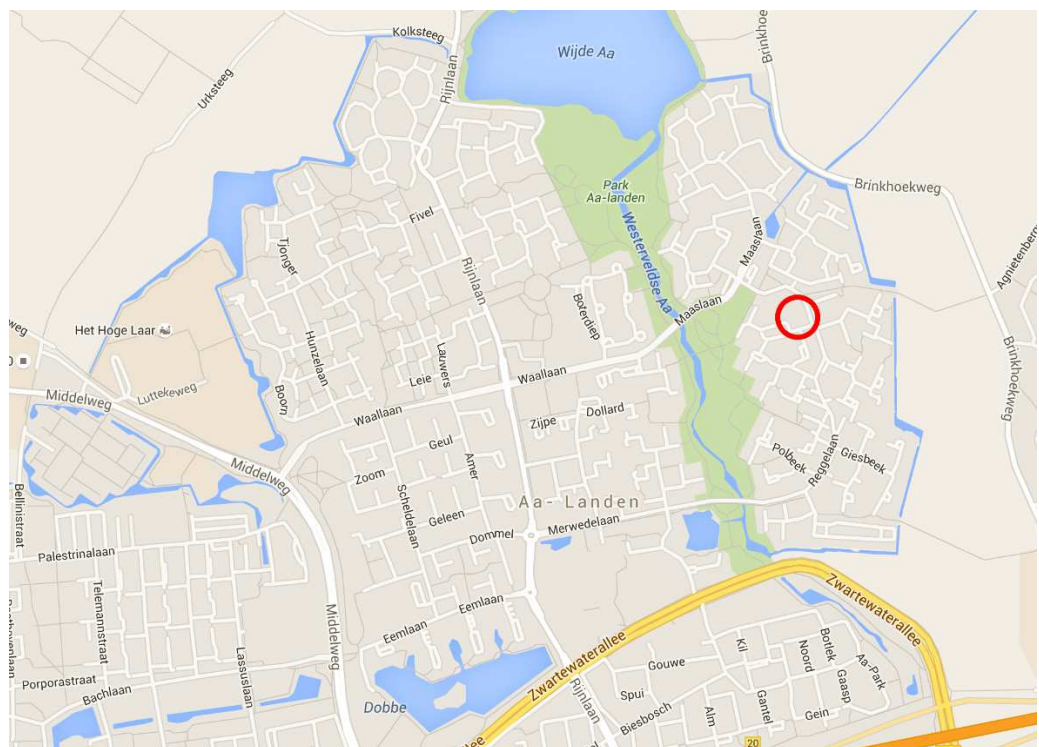
1	Inleiding	1
1.1	Aanleiding & doel	1
1.2	Methoden	2
1.3	Plangebied	2
1.4	Ingreep	3
2	Beschermde gebieden	5
2.1	Aanwezigheid beschermde gebieden	5
2.2	Effecten beschermde gebieden	5
3	NDFF-gegevens	6
4	Beschermde soorten	7
4.1	Planten	7
4.2	Zoogdieren	7
4.3	Vleermuizen	7
4.4	Vogels	8
4.5	Amfibieën	8
4.6	Reptielen	9
4.7	Vissen	9
4.8	Ongewervelden	9
4.9	Samenvatting	10
5	Conclusies	11
5.1	Beschermde gebieden	11
5.2	Beschermde soorten	11
5.3	Maatregelen	11
6	Bronnen	13

Bijlage I Wettelijk kader en beleidskader

1 Inleiding

1.1 Aanleiding & doel

Aan de Reggelaan 105-107 te Zwolle staat een voormalig schoolgebouw dat momenteel in gebruik is als wijkgebouw (fig. 1). Woningcorporatie deltaWonen is voornemens het gebouw te slopen ten behoeve van woningbouw. Onder meer bij ruimtelijke ingrepen dient rekening te worden gehouden met beschermde soorten en gebieden. Wet- en regelgeving omtrent deze soorten en gebieden is vastgelegd in de Wet Natuurbescherming (Wnb, 2017) en de provinciale structuurvisie/ verordening (EHS/NNN).

Figuur 1. Zwolle met globale ligging plangebied (rood).

Het onderhavige rapport beschrijft de resultaten van een zogenaamde quick scan van beschermde natuurwaarden in en rond het plangebied. De rapportage kan dienst doen als onderbouwing bij bestemmingsplanwijzigingen en ontheffings- of vergunningaanvragen in het kader van de Wet Natuurbescherming of Omgevingsverordening. Een quick scan betreft een beoordeling van de aanwezige natuurwaarden in en rond het plangebied. Bronnenonderzoek, een terreinbezoek en ecologische kennis vormen de basis van de beoordeling. De quick scan is een momentopname en geen standaard veldinventarisatie waarbij meerdere veldrondes in een seizoen worden uitgevoerd. Een quick scan geeft daardoor een beperkter beeld dan een standaard veldinventarisatie. Omdat het onderzoek een momentopname betreft kan geen rekening worden gehouden met de dynamische aspecten van natuur, zoals migratie en kolonisatie door soorten en veranderd terreingebruik en -beheer na afloop van het onderzoek.

1.2 Methoden

Bij de beoordeling van het plangebied is een bronnenonderzoek verricht naar het voorkomen van beschermde soorten en de ligging van beschermde gebieden in de regio. Daarvoor is de Nederlandse Databank Flora en Fauna (NDFF) geraadpleegd en, indien nodig, verspreidingsatlassen. Voor de ligging van beschermde gebieden is gebruik gemaakt van Synbiosys.alterra.nl en de digitale atlas van provincie Overijssel. Op 6 mei 2016 is het plangebied bezocht. Daarbij is gelet op de daadwerkelijke aanwezigheid van beschermde soorten en indirecte aanwezigheid in de vorm van sporen (verblijfplaatsen, wissels, pootafdrukken en dergelijke). Verder is het terrein beoordeeld op de geschiktheid voor beschermde soorten (habitatbeoordeling).

1.3 Plangebied

Het plangebied wordt gevormd door een voormalig schoolgebouw dat momenteel in gebruik is als wijkgebouw. Het terrein heeft een afmeting van 3.910 vierkante meter dat grotendeels wordt ingenomen door bebouwing en verharding (fig. 2). Aan de rand van het terrein is plantsoen aanwezig variërend van laag plantsoen tot hoog bosplantsoen. Dit laatste type komt voornamelijk aan de westkant voor. Op het terrein staan enkele oudere bomen. De meeste soorten beplanting zijn uitheems. Het gebouw uit 1977 bestaat uit een complex van geschakelde gebouwtjes met één bouwlaag, maar de verschillende gebouwdelen verschillen van hoogte. De gevels bestaan uit baksteen en plaatmateriaal en het gebouw is voorzien van een plat dak. Het is niet bekend of de spouw (na)geïsoleerd is. Het plangebied ligt te midden van woonwijken en grenst aan een ander schoolterrein. Oppervlaktewater is in en rond het plangebied niet aanwezig.

Figuur 2. Luchtfoto plangebied met projectgrens (geel).

Figuur 3. Oostzijde terrein Reggelaan 105-107.

Figuur 4. Noordzijde terrein Reggelaan 105-107.

1.4 Ingreep

Woningcorporatie deltaWonen heeft het voornemen om het schoolgebouwtje te slopen ten behoeve van achttien grondgebonden eengezinswoningen (fig. 5). In het onderzoek is er vanuit gegaan dat het groen geheel verdwijnt.

Figuur 5. Toekomstige terreininrichting Reggelaan 105-107.

2 Beschermde gebieden

2.1 Ligging beschermde gebieden

Het plangebied ligt middenin in de bebouwde kom van Zwolle. Buiten de grenzen van de stad liggen diverse beschermde gebieden in het kader van Natura 2000 en het NNN. De gebieden zijn voornamelijk gerelateerd aan de IJssel en Vecht. Het plangebied ligt op minimaal drie kilometer afstand van de beschermde gebieden.

2.2 Effecten beschermde gebieden

Gelet op de ligging van het plangebied, de grote afstand tot beschermde gebieden en de beperkte schaal van het project, zijn negatieve effecten op beschermde gebieden op voorhand uit te sluiten.

3 NDFF-gegevens

De databank bevat geen gegevens van het plangebied en de beschikbare gegevens van de omgeving van het plangebied zijn beperkt. Het gaat om weinig relevante waarnemingen van gebruikelijke vogelsoorten van het stedelijk gebied, zoals Tjiftjaf, Roodborst en Turkse tortel. De enige soort met vaste nestplaatsen die in de omgeving is waargenomen betreft de Gierzwaluw. Deze soort broedt in gebouwen. In de NDFF zijn rond het plangebied geen waarnemingen vermeld van beschermde soorten uit andere soortgroepen.

4 Beschermde soorten

4.1 Planten

Het plangebied bestaat uit gazon en sterk beschaduwde bodem onder opgaande begroeiing. Het terrein is matig voedselrijk en wordt goed onderhouden. De soortenrijkdom was beperkt. Er kwamen algemene soorten van grasland en beschaduwde plaatsen voor, zoals Scherpe boterbloem, Look-zonder-look, Witte klaver en Fluitenkruid. De gevonden soorten zijn algemeen en onbeschermd. Het voorkomen van strikter beschermde soorten is uitgesloten.

4.2 Zoogdieren

Alle inheemse soorten zoogdieren worden in meer of mindere mate beschermd door de Flora- en faunawet. Er zijn geen zoogdieren waargenomen. In het plantsoen zijn op enkele plaatsen hollen van kleine zoogdieren gevonden. Het terrein is geschikt voor algemene kleine zoogdieren van de lijst met nationaal beschermde soorten, zoals Gewone bosmuis, Huisspitsmuis, Rosse woelmuis en Egel. De enige andere beschermde soort die op dergelijke plaatsen kan voorkomen is Steenmarter. Voor deze soort is de locatie niet geschikt, omdat het gebouw niet toegankelijk is.

4.3 Vleermuizen

Verblijfplaatsen van vleermuizen bevinden zich in holten van bomen en besloten of donkere ruimten van kunstwerken, zoals gebouwen. Binnen het plangebied staan geen bomen die over potentiële holten beschikken. Hiervoor zijn de bomen te gaaf. Het gebouw is potentieel geschikt op grond van de vermoedelijk aanwezige spouw en daklijsten. Het terrein speelt geen belangrijke rol in vlieg- en foerageerroutes. Op grond van de potentie van het gebouw voor verblijfplaatsen is in het zomerhalfjaar van 2016 een vleermuisonderzoek uitgevoerd. Het terrein is viermaal bezocht tussen juni en september 2016. In onderstaande tabel zijn de details van de bezoeken weergegeven.

Datum	Aandachtspunt	periode	tijden	Temp.	Wind	weertype
29-05-2016	Kraamkolonies	Avond	21:45 – 23:45	16 °C	2 Bft	Zwaar bewolkt, af en toe motregen
26-06-2016	Kraamkolonies	Avond	22:10 – 24:10	16 °C	1 Bft	Half bewolkt, droog
21-08-2016	Paarverblijven	Avond + Ochtend	24:00 – 01:00 + 04:20 – 06:20	14 °C – 12°C	1 Bft	Licht bewolkt, droog
18-09-2016	Paarverblijven	Ochtend	05:05 – 07:05	12 °C	0 Bft	Onbewolkt

Het gebied is in het voorjaar bezocht vanaf zonsondergang of tot zonsopgang. De bezoeken hadden een duur van ongeveer twee uur. De focus van het onderzoek lag in het voorjaar op kraamkolonies. In het najaar lag de focus op paar- en winterverblijven van vleermuizen. Deze bezoeken begonnen later op de avond of duurden langer in verband met de balts die later op de avond begint. In het najaar is speciale aandacht besteed aan nachtelijk zwermen, dat kan duiden op massawinterverblijven. Het vleermuisonderzoek is uitgevoerd door de heer M. Bleijerveld. Voor het onderzoek is gebruik gemaakt van twee

bat detectors, namelijk een Petterson D240x en een Elekon Batlogger M. Het laatste apparaat maakt van alle geluidswaarnemingen een hoogwaardige opname voor een geluidsanalyse met het programma Batscope. Verder is zonodig een kijker gebruikt.

Resultaten voorjaarsonderzoek

Tijdens het voorjaar was de activiteit van vleermuizen in het gebied vrij laag. De meeste waarnemingen hadden betrekking op Gewone dwergvleermuizen. De soort werd regelmatig foeragerend in de wijk waargenomen. Ten westen van het plangebied werd boven de velden in het begin van de avond gefoerageerd door verschillende Laatvliegers. De dieren kwamen vanuit het westen of zuiden aanvliegen. Verder is nog een enkele Ruige dwergvleermuis gehoord. Rond het schoolgebouw is geen activiteit van vleermuizen vastgesteld. Wel werd gefoerageerd bij de opgaande begroeiing, met name aan de noordwestzijde. Bij het schoolgebouw zijn geen in- of uitvliegende vleermuizen waargenomen en ook is geen zwermgedrag gezien. Op grond hiervan is geconcludeerd dat zich in het gebouw geen verblijfplaatsen bevonden.

Resultaten najaarsonderzoek

Vanaf augustus nam de activiteit in de wijk duidelijk toe. In de buurt rond het schoolgebouw was op verschillende locaties baltsgedrag waar te nemen van Gewone dwergvleermuis. Op de hoek van de Twilligterbeek en de Reggelaan - ten zuidoosten van het plangebied - was lichte zwermactiviteit te horen. Op de blinde gevels van Baaksebeek 34 en 58 werd gebaltst door Ruige dwergvleermuizen. Bij het schoolgebouw zijn geen in- of uitvliegende vleermuizen waargenomen en ook is geen zwermgedrag gezien. Er zijn geen aanwijzingen gevonden voor de aanwezigheid van paar- of winterverblijven in het plangebied.

4.4 Vogels

Alle inheemse broedvogels zijn beschermd. De Wnb maakt onderscheid tussen vogels zonder en met vaste broedplaatsen. Van vogels zonder vaste broedplaats zijn alleen de broedsels beschermd en niet het leefgebied. Van vogels met een vaste broedplaats is naast de broedplaats (jaarrond) ook het functionele leefgebied beschermd.

In het plangebied waren enkele vogelsoorten van bos en struweel aanwezig, te weten Houtduif, Tjiftjaf, Merel en Braamsluiper. De kans is groot dat van dergelijke soorten nestplaatsen in de opgaande begroeiing aanwezig zijn. Het gebouw is niet geschikt voor broedvogels. Op grond hiervan en vanwege de geringe leeftijd van de begroeiing zijn broedvogels met een vaste nestplaats uit te sluiten.

4.5 Amfibieën

Alle soorten amfibieën zijn in meer of mindere mate beschermd. Het plangebied beschikt niet over oppervlaktewater, zodat voortplantingsmogelijkheden ontbreken. In de bredere omgeving van het plangebied lopen brede stadswateren en ook een groot natuurlijker water (Westerveldse Aa). Strikter beschermde soorten amfibieën zijn in de wateren niet bekend. Buiten de stadsgrenzen is een populatie Knoflookpadden bekend, maar het is uitgesloten dat deze soort het plangebied bereikt. Wel is het aannemelijk dat

in de besloten delen van het plangebied weinig kritische, nationaal beschermde soorten amfibieën tijdens de landfase voorkomen, zoals Bruine kikker, Bastaardkikker, Gewone pad en Kleine watersalamander. Het voorkomen van strikt beschermde soorten is uit te sluiten.

4.6 Reptielen

Alle soorten reptielen zijn in meer of mindere mate beschermd. Het plangebied biedt voor geen van de Nederland voorkomende reptielen een geschikt leefgebied. Een negatief effect op reptielen als gevolg van de ontwikkeling is uit te sluiten.

4.7 Vissen

In en rond het plangebied komt geen oppervlaktewater voor. Een effect op vissen in het algemeen is uitgesloten.

4.8 Ongewervelden

De beschermde soorten ongewervelden zijn gebonden aan zeer specifieke habitats. Het plangebied komt voor geen van de beschermde soorten overeen met hun habitat. Deze soortgroep is daarom in zijn geheel uit te sluiten.

4.9 Samenvatting

In het plangebied is het voorkomen van algemene, nationaal beschermde zoogdieren en amfibieën te verwachten. In dichte begroeiing zijn nesten van broedvogels zonder vaste nestplaats te verwachten.

Tabel 1: Beschermde soorten die binnen de planlocatie worden verwacht op basis van bestaande gegevens en het veldbezoek.

SOORTGROEP	TOELICHTING	BESCHERMDE SOORTEN			
		GEEN	WNB NATIONAAL	HR	VR
Planten		X			
Zoogdieren	Kleine soorten		Waarschijnlijk		
Vleermuizen	Verblijfplaatsen	X			
Vleermuizen	Foerageergebied			Niet relevant	
Vleermuizen	Vliegroutes	X			
Broedvogels	Zonder vaste nestplaats				Waarschijnlijk
Broedvogels	Met vaste nestplaats	X			
Amfibieën		X	Mogelijk		
Reptielen		X			
Vissen		X			
Ongewervelden		X			

5 Conclusies

5.1 Beschermde gebieden

Het plangebied maakt geen deel uit van beschermde gebieden. Buiten de bebouwde kom liggen diverse onderdelen van het Nederlands Natuurnetwerk en Natura 2000. Op grond van de ligging, de grote afstand tussen de gebieden en de geringe schaal van het project zijn negatieve effecten op beschermde gebieden op voorhand uit te sluiten.

5.2 Beschermde soorten

In het plangebied zijn algemene, nationaal beschermde soorten uit de soortgroepen zoogdieren en amfibieën te verwachten. Daarnaast moet rekening worden gehouden met broedsels van vogels zonder vaste nestplaats. De broedsels zijn alleen in de opgaande begroeiing te verwachten.

Voor de te verwachten soorten zoogdieren en amfibieën geldt een algemene vrijstelling van de verbodsartikelen van de Wnb zolang het een ruimtelijke ingreep betreft.

Broedsels van vogels en de dieren zelf kunnen schade ondervinden wanneer de uitvoering in het broedseizoen plaatsvindt. Dit is verboden volgens de Wnb. Hiervoor is geen ontheffing mogelijk.

5.3 Maatregelen

Er moet bij de uitvoering rekening gehouden worden met de broedtijd van vogels. In dit verband dient het rooien van groen buiten de broedtijd plaats te vinden. De piek van het broedseizoen valt in de periode van half maart tot half juli. Eerdere en latere broedgevallen zijn mogelijk, met name van duiven. In de periode november-februari is de kans op broedgevallen zeer klein. Vanuit de Wnb zijn geen verdere maatregelen vereist. Ook is geen ontheffing nodig, mits rekening wordt gehouden met broedvogels.

Tabel 2: Overzicht maatregelen en vervolgacties n.a.v. quick scan.

Soortgroep	Soort	Maatregel/vervolgactie
Planten	Alle	X
Vleermuizen	Alle	X
Zoogdieren	Alle	X
Vogels zonder vaste verblijfplaats	Alle	Groen rooien buiten de periode 15 maart - 15 juli
Vogels met vaste verblijfplaats	Alle	X
Amfibieën	Alle	X
Reptielen	Alle	X
Vissen	Alle	X
Ongewervelden	Alle	X

6 Bronnen

Creemers, R. & Delft, J. van. 2009. Atlas van reptielen en amfibieën in Nederland, Ravon.

www.overijssel.nl

www.ndff.nl

www.synbiosis.alterra.nl

www.waarneming.nl

Rogier Lange et al. 1994. Zoogdieren van West-Europa. KNNV-uitgeverij, Utrecht

Bijlage I Wettelijk kader en beleidskader

De toets is gericht op de aanwezigheid van beschermde soorten en beschermde gebieden. De bescherming is in de wet geregeld middels de Wet natuurbescherming. De gebiedsbescherming die voortkomt uit het beleid uit de Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte en de provinciale structuurvisies en verordeningen (NNN/EHS) neemt een aparte positie in.

Wet
natuurbescherming

De Wet natuurbescherming (Wnb) verenigt of vervangt verschillende wetten en verdragen op het gebied van bos- en natuurbescherming, te weten:

- Voormalige Flora- en Faunawet
- Europese Vogelrichtlijn
- Europese Habitatrichtlijn, Verdrag van Bonn en Verdrag van Bern
- Voormalige Boswet

Activiteiten mogen niet leiden tot een overtreding van de verbodsbepalingen. Om af te mogen wijken van de verbodsbepalingen via een ontheffing of vrijstelling moet aan drie criteria zijn voldaan:

- Ten eerste mag alleen van de verbodsbepaling afgeweken worden als er geen andere bevredigende oplossing voor de handeling mogelijk is.
- Ten tweede moet tegenover de afwijking van het verbod een in de wet genoemd belang staan. De wet geen voor de verschillende beschermingsregimes aan wat die belangen zijn zoals volksgezondheid of openbare veiligheid.
- Tenslotte mag de ingreep geen afbreuk doen aan de staat van instandhouding van de soort.

De Wnb kent verschillende beschermingsregimes voor nationaal beschermde soorten, Vogelrichtlijnsoorten en Habitatrichtlijnsoorten. Elk van deze drie beschermingsregimes kent zijn eigen verbodsbepalingen en vereisten en belangen voor vrijstelling of ontheffing van de verboden. In onderstaande tabel is een overzicht gegeven van de verbodsbepalingen die relevant zijn bij ruimtelijke ontwikkelingen en dergelijke.

Beschermingsregime soorten Vogelrichtlijn § 3.1 Wnb	Beschermingsregime soorten Habitatrichtlijn § 3.2 Wnb	Beschermingsregime andere soorten § 3.3 Wnb
Art 3.1 lid 1 Het is verboden in het wild levende vogels opzettelijk te doden of te vangen.	Art 3.5 lid 1 Het is verboden soorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te doden of te vangen.	Art 3.10 lid 1a Het is verboden soorten opzettelijk te doden of te vangen.
Art 3.1 lid 2 Het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels te vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen.	Art 3.5 lid 4 Het is verboden de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren te beschadigen of te vernielen.	Art 3.10 lid 1b Het is verboden de vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren opzettelijk te beschadigen of te vernielen.
Art 3.1 lid 3 Het is verboden eieren te rapen en	Art 3.5 lid 3 Het is verboden eieren van	Niet van toepassing

deze onder zich te hebben.	dieren in de natuur opzettelijk te vernielen of te rapen.	
Art 3.1 lid 4 en lid 5 Het is verboden vogels opzettelijk te storen, tenzij de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort.	Art 3.5 lid 2 Het is verboden dieren opzettelijk te verstoren.	Niet van toepassing.
Niet van toepassing.	Art 3.5 lid 5 Het is verboden plantensoorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen.	Art 3.10 lid 1c Het is verboden plantensoorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen.

Vrijstelling

In sommige gevallen geldt voor een handeling die gevolgen heeft voor een soort een vrijstelling. Vormen van vrijstellingen zijn het toepassen van een gedragscode, een programmatische aanpak, een provinciale verordening en een ministeriele regeling.

Zorgplicht

De zorgplicht houdt in dat een ieder voldoende zorg in acht moet nemen voor de in het wild levende dieren en planten, alsmede voor hun directe leefomgeving. Overtreding van de zorgplicht is niet strafbaar gesteld; de zorgplicht kan wel door toepassing van bestuursdwang worden gehandhaafd.

Bevoegd gezag

De provincie waarin een handeling plaatsvindt is in principe verantwoordelijk voor de uitvoering van de Wnb. In een aantal gevallen is de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland namens het Rijk verantwoordelijk. Het gaat om zaken van nationaal of provincie-overschrijdend belang, zoals Rijkswegen, -wateren en militaire activiteiten.

Rode Lijst

Een Rode Lijst bevat een overzicht van soorten die uit Nederland zijn verdwenen of dreigen te verdwijnen. Dit wordt bepaald op basis van zeldzaamheid en/of negatieve trend. De lijsten worden periodiek vastgesteld door de minister van EZ. Rode lijsten hebben geen juridische status. Als een soort op de lijst komt, is deze niet automatisch beschermd. Daarvoor moet de soort worden aangewezen onder de Wnb. De Rode lijsten helpen daarbij. Deze lijsten worden ook gebruikt om te toetsen of de beleidsdoelen over biodiversiteit worden gehaald (www.rijksoverheid.nl).

NNN/EHS

Het Nationale Natuurnetwerk (NNN, voorheen de Ecologische Hoofdstructuur - EHS) is een netwerk van bestaande en nog te ontwikkelen natuurgebieden in Nederland. De EHS is als beleidsdoel opgenomen in de Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte (SVIR). De juridische borging van de nationale ruimtelijke belangen die in de SVIR worden aangewezen vindt plaats via het Besluit algemene regels ruimtelijke ordening (Barro). De rijkslijn zoals

verwoord in het SVIR en Barro is dat er bij EHS geen sprake is van externe werking.

De provincies zijn verantwoordelijk voor de begrenzing en de ontwikkeling van dit natuurnetwerk. Zij wijzen in hun structuurvisie of verordening de gebieden aan die onder het NNN vallen. In of in de nabijheid van een NNN-gebied geldt het 'nee, tenzij'-principe: nieuwe plannen of projecten zijn niet toegestaan als ze de wezenlijke (potentiële)waarden en kenmerken van het NNN-gebied significant aantasten, tenzij er sprake is van redenen van groot openbaar belang en er geen reële alternatieven zijn. De schade dient in dat geval door mitigerende maatregelen zoveel mogelijk beperkt te worden. De restschade dient te worden gecompenseerd. De planologische bescherming van het NNN vindt plaats in op basis van de Wet ruimtelijke ordening vast te stellen bestemmingsplannen.